

Stichting Nederlands Artillerie Museum

JAARVERSLAG 2025

Jaarverslag 2025 Stichting Nederlands Artilleriemuseum

Overzicht.

1. 2025 was voor het Nederlands Artillerie Museum in vele opzichten een gedenkwaardig jaar. In de eerste plaats moest de vrijwilligersgemeenschap van het museum, momenteel zo'n 85 mensen, het nodige leed verwerken door een aantal sterfgevallen van vrijwilligers of hun naasten. Eens te meer bleek daarbij het belang van die gemeenschap als sociale groep door de onderlinge steun om het verdriet te verwerken en het medeleven met de nabestaanden.
Naast dit menselijk leed werd het museum geconfronteerd met allerlei infrabeslommeringen als gevolg van de uitbreidingsplannen van Defensie. Een aantal gebouwen moest worden ingeleverd om extra ruimte voor nieuwe opleidingen vrij te maken. Het gevolg was dat het deel van de expositie in gebouw 217, dat zag op de vroege ontwikkelingen van de artillerie, moest worden opgegeven om zo ruimte vrij te maken voor de bibliotheek en het Kenniscentrum, waarvoor geen plek meer was in gebouw 168. Ook de gebouwen 165 en 167 moesten worden afgestaan waardoor de depotruimte van het museum praktisch tot nul werd gereduceerd. Een en ander leidde tot een omvangrijke verhuis- en herinrichtingsoperatie waarbij de vrijwilligers zich van hun beste kant lieten zien en de opdracht binnen de daarvoor gestelde tijd in de vakantieperiode konden voltooien. De hulp van de brandweer van het ASK was daarbij onontbeerlijk.
In dezelfde periode liep een aantal ontwikkelingen parallel. Vermeldenswaardig is Open Monumentendag waarvoor zich een recordaantal bezoekers meldde, zo'n 2200 mensen, nog afgezien van de reünisten en veteranen die in de loop van de middag kwamen kijken. Die toegenomen belangstelling vormt een afspiegeling van almaar groeiende aantallen bezoekers van het museum door het jaar heen, inmiddels meer dan 10.000. Steeds meer individuele bezoekers groepen en gezelschappen weten hun weg naar het museum te vinden, dat inmiddels ook geldt als representatieve locatie voor belangrijk bezoek, zoals dat van MinDef op 2 oktober. Daarnaast neemt het aantal contacten toe met andere culturele instellingen en met scholen. In het laatste geval gaat het zowel om basisscholen als om scholen voor het voortgezet onderwijs. Het doel is een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke vorming van de leerlingen. Bij al deze activiteiten is de in 2025 ingestelde Raad van Advies van groot belang gebleken. De leden ervan brengen een groot netwerk met zich mee, wat het aangaan van contacten in de maatschappij en binnen Defensie vergemakkelijkt. Door al deze activiteiten ondersteunt het museum de traditiehandhaving en onderdeelvorming binnen het Korps Veldartillerie en levert het een bijdrage aan de maatschappij, mede ter ondersteuning van de defensie-inspanningen.
Nog twee gebeurtenissen maken het jaar 2025 gedenkwaardig. In de eerste plaats was dat de viering van het 75-jarig jubileum van het museum. Tijdens een bijeenkomst in de korpszaal met tal van gasten van buiten werd de start gegeven voor een aantal activiteiten om die bijzondere en gedenkwaardige gebeurtenis de nodige aandacht te geven. Bij die gelegenheid werd ook een fotoboek van het museum gepresenteerd en aan een aantal gasten overhandigd. In de tweede plaats werd in 2025 een periode van 16 jaar herinrichting van het museum afgesloten met de heropening van het geheel nieuw ingerichte Paviljoen 2 in gebouw 213. Daarin is een expositie van de vesting-, pantserfort- en kustartillerie ondergebracht. Als een soort bekroning van deze twee hoogtepunten, het jubileum en de afsluiting van de herinrichtingscyclus, werd een nieuw logo en een nieuwe huisstijl geïntroduceerd, zoals dit verslag laat zien, die de komende tijd in diverse uitingen zullen worden doorgevoerd. Inmiddels staan weer nieuwe plannen op stapel, waarover hieronder meer.

Doelstelling en hoofdlijnen beleidsplan.

2. Doelstelling.

De Stichting Nederlands Artillerie Museum geeft met haar collectie een uniek chronologisch beeld van het ontstaan en de geschiedenis van de Nederlandse artillerie vanaf het moment dat sprake is van het werpen van ballistische projectielen in het krijgsbedrijf, inbegrepen de ontwikkeling van geschut en munitie door de eeuwen heen, van de geschiedenis van het Korps artillerie vanaf de oprichtingsdatum in 1677 en in het bijzonder van de Nederlandse veldartillerie vanaf haar ontstaan in 1876 tot heden. Daartoe richt het NAM een aansprekende expositie in waarin gebruik wordt gemaakt van moderne informatieverzorgingstechnieken en presenteert zij zich als kenniscentrum op deze gebieden, zowel ten behoeve van

Commandant Korps Veldartillerie en ten behoeve van geïnteresseerde defensiemedewerkers en publiek. Dit vormt als zodanig een aanvulling op en verbijzondering van de collectie van het Nationaal Militair Museum (NMM).

3. Hoofdpijnen beleidsplan.

a. Doelstellingen.

In het beleidsplan 2023-2028 is een aantal subdoelstellingen geformuleerd ter concretisering van de hiervoor genoemde hoofdoelstelling en ter ondersteuning van de hierna genoemde activiteiten. Van belang zijn:

- (1) Participatie in allerhande fora en discussies over traditiehandhaving, ceremonie en protocol en veteranenzaken binnen Commando Landstrijdkrachten.
- (2) Uitwerking van een plan voor herinrichting van een deel van de expositie.
- (3) Bijhouden van een overzicht van beschikbare en benodigde vrijwilligers en aanstellen nieuwe vrijwilligers bij gebleken tekorten.
- (4) Ontwerpen van een campagne om meer donateurs te werven.
- (5) Actief benaderen van omliggende gemeentes en scholen om een educatieprogramma op te zetten voor scholieren in het voortgezet onderwijs.
- (6) Vernieuwen expositie met als oogmerk die interessanter, eigentijdser en informatiever te maken.
- (7) Opstellen verwervings- en afstotingsplan.
- (8) Opstellen onderhouds- en instandhoudingsplan voor de deelcollecties.
- (9) Ontwikkelen van kennis door onderzoek, schrijven van publicaties en beschikbaar stellen van informatie door het Kenniscentrum.

In 2026 zal een evaluatie van het beleidsplan plaatsvinden om te bezien welke voortgang is gemaakt en om het eventueel naar aanleiding van recente ontwikkelingen bij te stellen.

b. Activiteiten.

- (1) *Presentatie van de collectie.* De expositie in museale opstelling vormt de kern van het NAM. Het is van belang de expositie te onderhouden en zodanig aan te passen dat ze aansprekend is voor het huidige publiek. Hierbij wordt gebruik gemaakt van moderne informatievoorzieningsmiddelen.
- (2) *Deelname aan publieksactiviteiten met oud materieel.* Een deel van de collectie bestaat uit oude voertuigen en vuurmonden die of als ornament staan opgesteld of nog verrijdbaar zijn. De rijdbare voertuigen worden op verzoek en na toestemming RCKL ingezet bij publieksactiviteiten met een militair karakter, zoals herdenkingen en bijeenkomsten van veteranen.
- (3) *Tijdelijke (thema)tentoonstellingen.* Interessante vernieuwingen zijn de belangrijkste instrumenten van musea voor het genereren van herhalingsbezoeken en het trekken van nieuw publiek. Een tijdelijke tentoonstelling stelt het NAM bovendien in staat het deel van de collectie te tonen waarvoor geen expositieruimte is en biedt de vrijwilligers die zich met bepaalde deelcollecties bezighouden de gelegenheid het resultaat van hun arbeid te tonen.
- (4) *Open Monumentdag.* Een bijzonder gebeurtenis ieder jaar is de deelname aan Open Monumentdag. Op die dag wordt naast de vaste expositie, die grotendeels is ondergebracht in rijksmonumenten, veel rollend materieel opgesteld. Dit jaar vond deze plaats op zaterdag 13 sep, in samenwerking met het museum van het Korps Rijdende Artillerie en het Inlichtingen Museum.
- (5) *Educatie.* In overleg met middelbare scholen in de regio biedt het museum een programma gericht op maatschappelijke vorming, eventueel aangevuld met een dilemmatraining. Voor basisscholen bestaat een geprogrammeerde rondgang door het museum tijdens welke vragen moeten worden beantwoord.
- (6) *Publicaties en bieden studiemogelijkheden.* Voor een geregistreerd museum is het belangrijk de resultaten van studie te publiceren, vragen van het publiek te beantwoorden en bezoekers in staat te stellen zelfstandig bronnenonderzoek te doen. Het Kenniscentrum voert dit uit en biedt daarvoor de faciliteiten.

- (7) *Gastvrijheid*. Bezoekers van binnen of buiten Defensie moeten het gevoel krijgen welkom te zijn. Dat komt tot uiting in de ontvangst, de uitleg over de exposities en de mogelijkheid tot verpozen in de korpszaal. Als bezoekers een plezierig gevoel overhouden aan hun bezoek zullen zij door positieve mond-tot-mondreclame potentiële bezoekers stimuleren te komen kijken of van de faciliteiten gebruik te maken.
- (8) *Veteranenactiviteiten*. Het NAM biedt veteranen de mogelijkheid samen te komen en ondersteunt hun activiteiten.
- (9) *Public relations*. De PR zijn essentieel voor het NAM om publiek te trekken en geïnformeerd te houden over de nieuwste ontwikkelingen. De pr-middelen die worden gebruikt zijn de website, een informatiebulletin, sociale media, krantenartikelen, publicaties in militaire bladen. Ook worden folders en affiches naar bungalowparken, hotels en campings in de hele omgeving verzonden.
- (10) *Samenwerking*. Er is een nauwe samenwerking op museaal gebied met de gemeente Elburg, de provincie Gelderland, veteranenverenigingen en -stichtingen, andere civiele musea/historische collecties van Defensie.

Bestuur en organisatie.

4. Bestuur.

Het bestuur van de Stichting Nederlands Artilleriemuseum (NAM) als rechtspersoon beheert en exploiteert de historische collectie van het Korps veldartillerie in nauwe samenwerking met de commandant en adjudant van het Korps veldartillerie. Het bestuur bestond in 2025 uit:

- voorzitter bgen art bd A.M. Rosengarten;
- secretaris tot april lkol art bd W. Koers, daarna werd de functie waargenomen door lkol art bd H. van Rijssen;
- penningmeester kap int bd E. ten Braak;
- algemeen lid, tevens tweede penningmeester lkol art bd H. van Rijssen;
- algemeen lid, tevens administrateur lkol Art bd A.P. Friesen.

De eerste drie functionarissen vormen tevens het Dagelijks Bestuur (DB).

Zie verder Bijlage A: Organogram.

5. Vergaderingen.

Het wekelijkse dagelijks-bestuur-overleg op maandag en het maandelijks DB+-overleg vonden regelmatig plaats. De deelnemers aan dit DB+ zijn in beginsel de bestuursleden, de afdelingshoofden, H-Expositie, H-Groot en Rollend Materieel, H-Depot, H-Kenniscentrum en de Communicatie- en PR-functionaris. In de DB+-vergadering van april legt de penningmeester financiële verantwoording af over het afgelopen boekjaar. Die van november staat in het teken van de planning voor het volgend jaar, zowel wat betreft activiteiten als budgettoewijzing voor de verschillende afdelingen.

6. Ereleden.

Kol art bd F.H.L.M. Müller, Dhr. P. van Brakel, lkol art bd F.T. Dürst Britt en maj art bd Th.J.C. van Zuidam zijn erelid van de Stichting Nederlands Artilleriemuseum.

7. Contactgegevens.

Adres: Eperweg 149 D-215, 8084 HE 't Harde

Telefoonnummer: 08 89 51 64 61

<https://www.nederlandsartilleriemuseum.nl>

Email-adres: receptie@hckva.nl

Vrijwilligers.

8. Het Nederlands Artillerie Museum bestaat bij de gratie van haar vrijwilligers die haar grootste kapitaal vormen. In 2025 beschikte het Museum over 90 vrijwilligers die op regelmatige basis hun taken verrichten. Daarnaast is er nog een aantal gelegenhedsvrijwilligers die bij bijzondere activiteiten, zoals Open Monumentendag (OMD) en voor bepaalde projecten, de gelederen komen versterken. De gemiddelde leeftijd van die groep vrijwilligers is relatief hoog waardoor ziekte en leed nooit ver weg zijn. Helaas moest het museum weer het overlijden van vrijwilligers of partners van vrijwilligers betreuren. Door de grote saamhorigheid ondervinden de vrijwilligers echter veel steun van elkaar. Gelukkig meldden zich ook nieuwe vrijwilligers aan waardoor het voor het museum geen probleem was op alle werkdagen op de daarvoor vastgestelde tijden geopend te zijn. Een aantal vacatures is inmiddels gevuld of zal binnenkort worden gevuld. Er is een nieuwe secretaris beschikbaar evenals een personeelsfunctionaris. Er is een Arbo-veiligheidsfunctionaris gevonden en een vrijwilligster voor het onderhoud van uniformen, maar verdere aanvulling van die capaciteit is wenselijk. De noodzaak nieuwe vrijwilligers te werven blijft aanwezig, waarvoor ook overleg plaatsvindt met externe instanties, zoals Erfgoed Gelderland.
- Het vrijwilligersuitje werd gehouden op 11 oktober. De nieuwjaar- en eindejaar bijeenkomsten vonden respectievelijk op 7 januari en 18 december plaats.

Collectie

9. Algemeen.

In het afgelopen jaar moest o.a. in gebouw 168, waar de depots van de collectie zijn gehuisvest, ruimte gecreëerd worden voor aanvullende instructiecapaciteit van de operationele eenheden. Het verplaatsen van de collectie boeken en archief, de bibliotheek, werd daarmee de grootste inspanning. Om deze elders functioneel onder te brengen, werd het eerste deel van de expositie in het Yso van der Meer paviljoen afgebouwd. Delen werden opgelegd, andere delen afgestoten, omdat er binnen de bestaande infrastructuur geen mogelijkheid meer was om dit deel van de expositie weer op te bouwen. De depots, nog aanwezig in gebouwen 167 en 168, inclusief de werkplaatsen van onze dioramabouwer en de deelbeheerder wapens, moesten indikken en ruimte vinden in gebouw 169 (z.g. Pesthuisje).

Deze infrastructurele aanpassingen en benodigde inkrimpingen waren tevens het startsein om de bestaande depots te onderzoeken en registreren intensief te beschouwen op hun overvloedige en niet-noodzakelijke inhoud.

Daarmee wordt toegewerkt naar een collectie, die zich volledig gaat richten op beheer en onderhoud van objecten, die de militair-technische en -tactische aspecten van geschut en munitie betreffen binnen de geschiedenis en traditie van het Korps veldartillerie. Dat er hiaten zijn in de lijnen materieel, munitie, uniformen, relevante documentatie etc. mag duidelijk zijn. Er is behoefte aan een gefundeerd Collectieplan, wat in 2026 en het komende jaar gestalte gaat krijgen.

De ontvlechting, zoals deze bij de oprichting van het NMM was ingezet, heeft dit jaar nog een vervolg gehad in de vorm van het overdragen van de in ons museum geëxposeerde objecten aan het museum van het Korps rijdende artillerie en het overdragen van de luchtdoelartillerie-gerelateerde voorschriften en documenten uit de bibliotheek en het archief aan haar collectie in Vredepeel.

In 2025 zijn voorstellen gedaan om het bedrijfsproces op gebied van aankoop, beheer, onderhoud en het eventueel afstoten van de collectie te centraliseren. Daarnaast is het voorstel gedaan om het deelproces Expositie los te koppelen, waardoor de effectiviteit wordt verbeterd. Daarmee kan het deelproces Collectiebeheer ten dienste zijn aan de deelprocessen **van het** Expositie en Kenniscentrum. Dit zal in 2026 in een nieuwe werkorganisatie zijn beslag vinden.

10. Gebruik ADLIB.

De Collectie Commissie KL heeft ook in 2025, tegen de verwachtingen in, nog geen besluit genomen m.b.t. de vervanging van ADLIB-registratiesysteem. Dat heeft er toe geleid dat door initiatieven van Hoofd Registratie gekeken is om gebruik te gaan maken van een modern beheersysteem, waarbij Memorix hoge ogen gooide. Het museum werd hierbij ondersteund door IT specialisten van de Stichting Gelders Erfgoed. In principe was conversie mogelijk, maar aangezien het Gelders Erfgoed zelf in de tussentijd is overgegaan naar een nieuwer systeem, is dit project vroegtijdig gestrand. Intern is besloten door te werken

met het huidige ADLIB systeem op, weliswaar gedateerde, standalone laptops; maar het functioneert nog naar behoren. Er is een gebruiksaanwijzing samengesteld, die het voor eenieder mogelijk maakt om op begrijpelijke wijze het ADLIB systeem te raadplegen. Daarvoor is in het Kenniscentrum een centrale computer ingericht, waar alle data bijeen gebracht is. Ook het voortzettingsvermogen is beschouwd.

11. Samenbrengen expositie en depots.

Collectie is het geheel van geëxposeerde en opgeslagen objecten. Met name de registratie van wat in expositie staat, heeft meer aandacht gekregen. Zo is in ADLIB het laatste jaar aandacht geschonken niet alleen **wat** het museum heeft, maar ook **waar** het zich bevindt. De paviljoens zijn daarvoor volgens een lijst ingericht in compartimenten en sub-compartimenten, waardoor objecten makkelijker zijn te traceren. Ook in de depots wordt door nummeringen van objecten, rekken en planken de vindbaarheid gegarandeerd. Door het vertrek of uitvallen van deelbeheerders is hiermee het voortzettingsvermogen van collectiebeheer aanmerkelijk verbeterd.

12. Afstoting.

Om te komen tot een afgewogen en gestructureerde collectie, gericht op artillerietechniek en -tactiek, alsook op de geschiedenis en traditie van het Korps veldartillerie, wordt een deel van de collectie gestructureerd afgestoten. Dit betekent een surplus op alle gebied. Bewaakt dient te worden dat afstoot geen doel op zich gaat worden en zich beperkt tot het gestructureerd afgestoten. Afstoting is niet voor geldelijk gewin.

Ten aanzien van objecten van historische waarde zal door zorg van Hoofd Collectie en in vaststelling door het bestuur, de *Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO)* van de Museumvereniging worden gevolgd.

13. Groot en Rollend Materieel.

a. Algemeen.

De Sectie Groot en Rollend Materieel beheert en onderhoudt de voertuigen en wapensystemen die in bruikleen zijn van de Rekvisieten Commissie KL (RCKL). Een deel van dit materieel staat in de expositie of is opgesteld als ornament. Een ander deel wordt rijdend gehouden voor demonstraties en ondersteuning van activiteiten in de samenleving met een militair karakter, een en ander in nauw overleg met de RCKL.

b. Optredens en presentaties bij evenementen.

De optredens en de presentatie van materieel in de samenleving voorzien in een grote behoefte en worden zeer gewaardeerd. Hierbij geldt wel dat er sprake moet zijn van een evenement waar de bijdrage met militaire voertuigen of materieel functioneel is, zulks mede ter beoordeling van de RCKL. De bijdragen vergen een grote inspanning van de vrijwilligers, hun beschikbaarheid is mede bepalend voor eventuele toezeggingen om aan een evenement een bijdrage te leveren.

c. Restauratie en onderhoud van historische voertuigen en vuurmonden.

Het in stand houden van alle voertuigen vergt een grote en voortdurende inspanning. Dankzij de enthousiaste inzet van veelal oudgedienden en ondersteuning van de defensie-onderhoudsorganisatie slaagt de Sectie Groot en Rollend Materieel erin al het materieel in goede staat te houden.

14. Expositie.

a. Algemeen.

Expositie is verantwoordelijk voor de wijze waarop de collectie van het Nederlands Artillerie Museum getoond wordt. Van belang hierbij is een doorgaande evaluatie van de toestand van de bestaande exposities in de diverse paviljoens, op het gebied van originaliteit, compleetheid, onderhoudstoestand maar ook bezichtigingswaarde gericht op de bezoekersdoelgroep. En op basis van deze evaluatie ook het ondernemen van gepaste acties in de vorm van extra onderhoud, aanpassing dan wel herindeling en/of het opstarten van projecten ter verbetering. Expositie bewaakt het overzicht en de indeling van de getoonde collectie in en rondom de diverse paviljoens.

b. Gerealiseerde projecten.

- (1) Herinrichting Luitenant F.P. de Jager paviljoen. De herinrichting van dit paviljoen (gebouw 213) waarin de vesting-, pantsersfort- en kustartillerie is ondergebracht is in 2025 een doorlopende activiteit geweest gedurende het gehele jaar. De gedateerde expositie in dit paviljoen is hierdoor dusdanig opgeknapt dat het een uitstraling heeft gekregen die perfect past bij de overige paviljoens van het museum. De herindelings- en opknappingswerken hebben plaatsgevonden onder de noemer 'Het Vaderland Verdedigd' en is een fenomenale prestatie geweest van het klusteam van het museum.
- (2) Plaatsen rosmolen. Over het plaatsen van de 'rosmolen' zijn voor het jaar 2025 geen wijzigingen te melden. Het actief weer oppakken van dit project volgt in 2026.

c. Veranderingen en aanpassingen overige paviljoens.

- (1) Luitenant-kolonel Yso van der Meer paviljoen. Door het moeten afstaan van gebouw 168 (huisvesting **Kenniscentrum** en Collectie) in juli 2025 is de expositie van dit paviljoen vrijwel geheel ontruimd ten behoeve van bibliotheek, archief en het Kenniscentrum. Het besluit omtrent het onderbrengen van (elementen van) het ontruimde deel van de expositie (de vroegste ontwikkelingen van de artillerie tot de tijd van Napoleon, inclusief de oprichting van het Korps Artillerie in 1677) zal genomen worden in 2026. Vooralsnog was het onderbrengen daarvan in de andere paviljoens niet aan de orde, mede vanwege de noodzaak van chronologische presentatie en ruimtegebrek.
- (2) Majoor H.J. Mulder paviljoen. Vanwege de viering 80 jaar bevrijding is in paviljoen 3 een tijdelijke tentoonstelling met de naam 'Bevrijding Noordoost Veluwe' ingericht. De tentoonstelling was gereed in april 2025.
- (3) Luitenant C.E.F. Schnabel paviljoen. In dit paviljoen is een kleine ruimte beschikbaar gesteld voor de tentoonstelling 'Huidige en toekomstige ontwikkelingen binnen de artillerie'. Het weer opschalen van defensie naar grootschalige inzet met formaties vanwege de huidige geopolitieke situatie en de bedreiging van het NATO-grondgebied heeft zeker een uitbreiding van de artillerie tot gevolg. Naast het operationeel stellen van afdelingen met moderne doelopsporingsmiddelen en bestrijdingsmiddelen zal ook gekeken worden naar het toebedelen van artillerie op divisie en legerkorpsniveau. Hierdoor zal de artillerie in het komende decennium sterk veranderen. Het volgen hiervan geeft een zekere meerwaarde aan de expositie van dit paviljoen.

Kenniscentrum.

15. Kennisproductie.

a. Het beantwoorden van ingekomen vragen.

Gedurende het jaar 2025 zijn er zo'n 50 vragen via de mail aan het kenniscentrum gesteld, variërend van vragen van technische en tactische aard tot vragen over de diensttijd van familieleden. Als gevolg daarvan is bij een van de daaropvolgende bezoeken veel extra informatie beschikbaar gekomen over 2-41 RVA, een artillerie-eenheid die in Nederlands-Indië heeft gediend. Daarnaast waren er ook veel mails over schenkingen van materiële aard. De meest bijzondere schenking was die van twee Gunner Sight Units, die bij de Lance Raket werden gebruikt. Daarnaast ook een nalatenschap van een kapitein der artillerie, met veel militaire documenten en al de brieven uit zijn krijgsgevangenschap in Stanislaw.

b. Onderzoek voor uitreiking Mobilisatie-Oorlogskruis (MOK).

Ook in 2025 zijn er weer onderzoeken gedaan voor de commandant van het Korps veldartillerie ten behoeve van de uitreiking van een Mobilisatie-Oorlogskruis aan nabestaanden van militairen die na 6 april 1939 en voor 20 mei 1940 ten minste 6 maanden in dienst waren. Voor deze uitreiking wordt door het kenniscentrum, op basis van de beschikbare documenten en mogelijk contact met de familie, een overzicht van de militaire loopbaan/carrière gemaakt. Een en ander wordt aangevuld met de belevenissen van de betreffende artillerie-eenheid waarbij betrokkene was ingedeeld tijdens de mobilisatie- en oorlogstijd, voor zowel Nederland als Nederlands-Indië. De eerste MOK-uitreiking in 2025 was op 21

maart aan zeven nabestaanden. Vervolgens zijn er daarna weer 5 nieuwe onderzoeken gedaan voor uitreikingen in januari 2026.

c. Gemaakte en gehouden presentaties.

- (1) Vuursteun aan Operatie Market-Garden, september 1944. Deze presentatie richt zich op de vuursteuntechnische aspecten van deze operatie. Zo wordt de geallieerde voorbereidende beschieting bij de inbraak in Zuid-Nederland behandeld (artillerievuurplan), de beschikbare vuursteun aan de luchtlandingen, het (artillerie)gevecht om de perimeter bij Arnhem en tenslotte het optreden van de beschikbare en ingezette Duitse Artillerie.
- (2) Bevrijding Noordoost Veluwe 1945. Voor de bevrijding van de NO-Veluwe speelden Canadese troepen een essentiële rol. Belangrijk waren operatie Cannonshot (het oversteken van de IJssel bij Gorssel en de bevrijding van Apeldoorn), operatie Anger (de oversteek van de IJssel bij Westervoort) van de 5^e Canadese Divisie en operatie Cleanser (bevrijding van de Veluwe). Bijzonder aspecten zijn het laatste grote gevecht bij Otterlo, de bevrijding van de diverse steden en dorpen op de Veluwe, het gebruik van het Artillerie Schietkamp door de Duitsers en de verschillende gedenkmunumenten in de regio.
- (3) NAVO Verdediging aan de IJsellinie. De inrichting en het beoogde optreden van de Nederlandse krijgsmacht vlak na WOII kan niet los worden gezien van de oprichting van de NAVO in 1949. De aandacht in deze presentatie gaat vooral uit naar het optreden van het Eerste Legerkorps (1LK) aan de IJssel en specifiek de geplande inzet van de artillerie tijdens de periode 1953 -1958 (en later tot 1963). In 1953 werden de IJssel en de Rijn (het Rijn-IJssel Front) als hoofdverdedigingslijn van deze NAVO in Europa aangemerkt. Dit betekende dat Nederland, Engeland en België zich achter deze waterhindernis zouden gaan verdedigen.

d. Canon van de Artillerie.

In het kader van het 350-jarig bestaan van het Korps Artillerie in 2027 is een interne regiegroep opgericht om een Canon voor de artillerie te ontwikkelen en in een aantal vensters te beschrijven. Er wordt een relatie gelegd met de Canon van de Nederlandse geschiedenis. Ook worden raakvlakken gezocht met de expositie in het museum. Deze Canon geldt voor alle drie de korpsen van de artillerie namelijk: Veldartillerie, Rijdende Artillerie en Luchtdoelartillerie. De regiegroep is inmiddels uitgebreid met een vertegenwoordiger van buiten (lkol artillerie b.d.).

e. Bijdrage aan boek over 150 jaar ASK.

In het kader van het 150-jarig bestaan van het Artillerie Schietkamp (ASK) in 2027 wordt door het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) een boek uitbracht over het Artillerie Schietkamp. Dit is overigens het eerste boek dat over het ASK verschijnt. Projectleider van het NIMH is Rogier Koedijk en in de voorbereiding van het schrijven is hij een aantal keren bij het kenniscentrum van het NAM op bezoek geweest. Hierbij is onderzocht welke boeken, documenten, tekeningen en foto's het museum heeft over het ASK.

16. Educatie.

a. Bezoek scholen.

Vanaf 1 maart 2025 hebben 28 schoolklassen, voornamelijk Basis Onderwijs, ons museum bezocht, met in totaal bijna 800 kinderen. De focus van de schoolbezoeken was gericht op de Tweede Wereldoorlog (80 jaar bevrijding). De schoolbezoeken verliepen over het algemeen heel plezierig: kinderen waren nieuwsgierig en enthousiast, ze stelden vragen en toonden belangstelling. Vaak waren zij (én hun begeleiders) verrast door alles wat ons museum te bieden heeft. In de loop van de maanden hebben we verschillende inhouden en werkvormen uitgeprobeerd. In de komende tijd blijven we ons educatieve aanbod ontwikkelen: op basis van onze eigen ervaringen, de reacties van kinderen, begeleiders/collega's en feedback van scholen. De volgende aspecten zijn voor verdere evaluatie aan de orde gekomen: werving en uitbreiding naar voortgezet onderwijs, MBO/HBO, beschikbare ruimtes, financiën en wensen, geschikte groepsgrootte en beschikbaar en nieuw te verwerven materiaal.

b. Werkgroep Educatie.

Ook in het kader van het 350-jarig bestaan van het Korps artillerie in 2027 is een werkgroep Educatie opgericht om na te denken over en invulling te geven aan en het uitbreiden van het educatieve aanbod, in dit geval met name gericht op

MBO-scholieren. Daartoe zijn leden van het kenniscentrum, de receptie, een vertegenwoordiger van het Vuursteuncommando en een vertegenwoordiger (historicus en docent) van het Communicatie & Engagement Commando (C&E Commando, voorheen CIMIC bataljon) in deze werkgroep vertegenwoordigd.

17. Bijdragen aan de expositie.

a. Toekomstige ontwikkelingen artillerie.

Om niet alleen naar het verleden te kijken, maar ook naar de toekomst in het kader van o.a. de vorming van aankomend militairen is een stukje van het museum ingericht met als titel: "Huidige en toekomstige Ontwikkelingen binnen de Artillerie". Een thema dat vraagt om voortdurende actualisatie.

b. Tijdelijke tentoonstelling Bevrijding Noordoost Veluwe en Viering 80 jaar bevrijding.

De tijdelijke thematentoonstelling over de bevrijding van de Noordoost Veluwe was op 1 april gereed met wandplaten met tekst en uitleg, een monitor met beschikbare video's en een vitrine ingericht met attributen, verlichting en bijbehorende teksten.

Daarnaast heeft het kenniscentrum een bijdrage geleverd aan de static show in Nunspeet op zaterdag 19 april ter gelegenheid van 80 jaar bevrijding van Nunspeet en omgeving. Van de Sectie Groot en rollend materieel was er een 3-tonner met voorwagen en 25 Ponder beschikbaar gesteld en kon op de markt in Nunspeet door de leden van de sectie en het kenniscentrum een deskundige uitleg bij dit stuk geschut worden gegeven. Nunspeet had veel werk gemaakt voor een uitgebreid programma dat de gehele dag in beslag nam. De static show mocht zich verheugen in een grote publieke en media belangstelling.

18. Bijdragen aan bezoeken en rondleidingen.

a. Bezoek Directie Commando Materieel en IT (COMMIT).

Op 6 maart vergaderde de gehele directie van COMMIT in de Korpszaal. De directie wilde graag aansluitend een rondleiding krijgen door het museum; die werd door het kenniscentrum verzorgd.

b. Bezoek Canadese Gunners Delegatie.

Op 8 mei bracht een Canadese delegatie een bezoek. Deze Canadese delegatie bezocht Nederland in het kader van 80 jaar bevrijding en maakte een zogenaamde 'Commemorative Battlefieldtour' van 2 t/m 11 mei 2025 langs alle (herdenkings)plaatsen waar Canadese eenheden in 1945 waren ingezet. De delegatie bestond uit 90 personen, vrijwel allen artilleristen en door alle rangen heen, van actief dienend (merendeel) tot reservist tot aan gepensioneerde veteranen.

c. Bezoek Businessclub Noord Veluwe.

Op 15 mei brachten circa 140 leden van de Businessclub Noord-Veluwe 's avonds een bezoek aan de Legerplaats bij Oldebroek (LbO). Het museum trad op als gastheer en het programma bestond uit een ontvangst in de Officierscantine, een lezing door lgen b.d. Mart de Kruif en een bezoek aan het Artilleriemuseum. De goed bezochte bijeenkomst werd zeer gewaardeerd o.a. door de kwaliteit van de lezing, maar ook door een flitsbezoek aan het museum.

d. Bezoek Teambuilding Veiligheidsregio Gelderland en Summerschool.

Op 2 en 3 juli brachten leden van de Veiligheidsregio Gelderland een bezoek aan het museum ingepast in een tweedaagse teambuilding. Vervolgens was er een rondleiding voor de zogenaamde "Summerschool" op 22 juli. Deze hoogstaande, technische 'Summerschool' wordt door de Stichting World Class Maintenance jaarlijks georganiseerd. Jonge academici volgen een programma van een week dat met bijdrages vanuit diverse universiteiten en het bedrijfsleven in elkaar is gezet. Defensie ondersteunt deze Summerschool al vele jaren en neemt ook deel met een aantal studenten/collega's.

e. Bezoek delegatie Windesheim.

Op 15 september heeft een delegatie van Windesheim, namelijk de Post-HBO opleiding 'Duurzaam Strategisch Veranderen' een teambuildingssessie gehouden in de Korpszaal van het museum. De thema's waren toekomstbestendigheid en behendigheid. Zo'n 20 betrokken docenten namen deel aan deze teambuilding, waarbij één van de onderwerpen was: hoe gaat Defensie om met veranderingen en hoe kun je dat in de historie, lees in het Artillerie museum, terugvinden en wat kunnen je daarvan leren. Deze ochtendsessie verliep geheel volgens planning en het organiserende comité kon met genoegen terugkijken op een geslaagde teambuildingssessie.

f. Bezoek Stichting IJssellinie.

Op zaterdag, 22 november bezochten 29 vrijwilligers met hun partners van de Stichting IJssellinie in het kader van hun vrijwilligersuitje ons museum. Het begon met een ontvangst in de Korpszaal, een korte inleiding over het museum en vervolgens een uitgebreide presentatie over de militaire aspecten van de IJssellinie. Daarna een uitgebreide rondleiding door het museum en een afsluiting wederom in de Korpszaal. De Stichting kon terugkijken op een zeer geslaagd bezoek en het museum heeft toegezegd zodra alle gezochte documentatie compleet is, inclusief operatieplannen voor de verdediging aan de IJssellinie, het kenniscentrum deze documentatie in kopie aan de Stichting zal overdragen.

19. Overige activiteiten.

a. Verhuizing Kenniscentrum en bibliotheek.

Bij de verhuizing, die in een zeer kort tijdsbestek tussen 14 juli en 10 augustus moest worden gerealiseerd, leverden ook de vrijwilligers van het Kenniscentrum hun onmisbare aandeel. Zie ook Algemeen punt 1, Collectie punt 9 en Bedrijfsvoeringpunt 23.

b. Ontwikkeling kaartspel Dwalen op de Veluwe.

Op woensdagavond 4 juni werd een bijeenkomst georganiseerd, waarbij in het museum de start is gegeven van het project "Dwalen door Noord-Veluws (oorlogend)verleden". Dit project is in het najaar van 2023 gestart vanuit het Cultuur en Erfgoedpact, waar negen gemeenten en de provincie Gelderland aan bijdragen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een soort (kaart)spel waarin alle betrokken musea zich presenteren, naar elkaar verwijzen en dit alles is gebaseerd op een verhaal over Jan Soldaat op de Veluwe. Het geheel werd in de Korpszaal afgesloten met een presentatie over het (kaart)spel, de balie-display (verkoophouder van dit spel) en het uitdelen aan de verschillende betrokken musea van dit display met 20 kaartspele, voor deze keer toepasselijk verpakt in een (militaire) ransel.

c. Bijdrage aan Open Monumentendag (OMD).

Op zaterdag 13 september was er weer de uitvoering van de OMD, waaraan het Kenniscentrum ook een bijdrage heeft geleverd. Enerzijds als coördinator van het evenement en anderzijds met, inmiddels vaste prik, de rondleidingen in de officierscantine. De paardenstal was dit jaar, wegens gebruik voor opslag door de 41 Afdva, niet beschikbaar. Deze geslaagde Open Monumentendag werd zeer goed bezocht met tenminste 2.200 bezoekers. Met de bezoekers van de Artillerie reünie, onze eigen vrijwilligers en de begunstigers kwamen we uit op een kleine 3.000 deelnemers. Hoogtepunten van deze Open Monumentendag waren het optreden van het Reünie Orkest Artillerie en de demonstratie met schieten van de 25 Ponder bij de officierscantine. Ook de rondrit met de drietonnens en het bezoek aan de andere musea op de Legerplaats bij Oldebroek konden op veel belangstelling rekenen.

Publiek

20. Bezoekersregeling.

Het proces van toegang via de bovenpoort en registratie bij de receptie werkt naar tevredenheid van zowel het museum als Hoofd Bewaking Legerplaats bij Oldebroek en wordt voortgezet.

21. Ontvangst bezoekers.

De werkzaamheden in de receptie voor de ontvangst van bezoekers zijn veelomvattend. Het gaat om een combinatie van communicatie, organisatie en gastvrijheid. Zoals in het gastenboek is te lezen wordt de wijze van ontvangst en begeleiding door de bezoekers zeer gewaardeerd. Daarvoor zijn communicatieve vaardigheden, ~~en~~ stressbestendigheid als het erg druk is en de telefoon voortdurend 'rinkelt', van groot belang.

Belangrijk zijn het snel en adequaat beantwoorden van binnenkomende mails, het toepassen van het planningssysteem voor het vastleggen van aanvragen voor (groepen) bezoekers en het zonodig inschakelen van rondleiders.

Gezien het belang van een goede ontvangst van bezoekers is de bemensing van de receptie met voldoende en toegewijde vrijwilligers cruciaal. Daarvoor wordt een begeleidings- en ondersteuningstraject opgezet onder begeleiding van de stafmedewerker HRM.

22. Evenementen. Elders in dit jaarverslag zijn **+** de belangrijke evenementen van 2025 aan de orde gesteld: de viering van 75 jaar museum, Open Monumenten Dag (OMD) en de heropening Lnt F.P. de Jager paviljoen. Vooral tijdens de OMD speelden de receptiemedewerkers een belangrijke rol bij de ontvangst en begeleiding van de talrijke bezoekers. Mede daardoor was die dag een groot succes en een promotie voor het museum.

Bedrijfsvoering

23. Onderhoud, renovatie en inrichting infra.

a. Algemeen.

Doordat de expositie en het depot in oude gebouwen zijn ondergebracht waarvan de meeste bovendien de status van rijksmonument hebben, zijn voortdurend grotere en kleinere inspanningen nodig om de infra in goede staat te houden. Hierbij geldt dat het onderhoud en de inrichting van de binnenkant van de infra geheel door vrijwilligers van de Stichting NAM wordt uitgevoerd.

b. In de loop van 2025 moest een aantal gebouwen worden ontruimd ten behoeve van extra bureau- opslag- en lesruimte voor nieuwe defensieopleidingen. Het betrof de gebouwen 165 en 167 voor opslag van depotgoederen en materialen en het grootste deel van gebouw 168 waar eveneens depotgoederen waren opgeslagen, maar waar ook het archief, de bibliotheek en het Kenniscentrum waren ondergebracht. De bibliotheek, het archief en het Kenniscentrum werden ondergebracht in gebouw 217, het eerste paviljoen van de expositie, dat daarvoor moest worden leeggeruimd. Door de grote inzet van de betrokken vrijwilligers met steun van de brandweer van het ASK kon de opdracht binnen de gestelde (korte) tijd worden uitgevoerd. Door het ontstane ruimtegebrek moest een deel van de expositie en depotgoederen worden afgestoten. De problemen die daardoor zijn ontstaan worden in 2026 verder aangepakt.

c. Voorafgaand aan deze gedwongen leegruiming en verhuizing moest ook gebouw 84, een oude paardenstal van historische waarde, worden ontruimd ten behoeve van opslag van voorraden. In dit gebouw waren reservedelen opgeslagen en was een deeloppositie ondergebracht passend bij het aanzien van dit unieke gebouw. Inmiddels is de paardenstal weer ter beschikking gesteld en wordt onderzocht op welke wijze er weer gebruik van kan worden gemaakt. Van belang hierbij is dat hier geen geconditioneerde opslag kan plaatsvinden en dat er weinig financiële middelen zijn voor verbetering.

d. Gebouw 213 is opnieuw ingericht en de expositie is aangepast door de inzet van de vrijwilligers. In overleg met BaseCo zijn daarvoor de nodige vergunningen aangevraagd.

24. ICT.

Ter ondersteuning van de bedrijfsvoering is door het Bureau ICT in 2025 een begin gemaakt met het reorganiseren en in stand houden van een internetsysteem voor intern- en extern gebruik. Dat leidt ertoe dat er voor de gebruikers een functioneel mailsysteem aanwezig is. Daarnaast voorziet het systeem in een dataopslag voor het museum t.b.v. digitale documenten. Alle van belang zijnde documenten kunnen worden opgeslagen op een tweetal opslagunits. Deze units staan op verschillende locaties zodat een back-up is verzekerd.

Naast systemen voor de bedrijfsvoering ondersteunt het Bureau ICT ondersteunt alle multimedia voorzieningen.

Communicatie, PR en externe contacten.

25. Om het Nederlands Artillerie Museum in brede zin naar buiten te brengen worden er verschillende wegen bewandeld.

a. Website en sociale media.

Via de website en Facebook-pagina (FB) worden alle vernieuwingen en verbouwingen aangegrepen om de lezer te stimuleren voor een bezoek/vervolgbezoek. Het FB kan direct de reacties te zien en is een goed medium om veel mensen te bereiken.

b. Folders.

Het voor de vakantieperiodes versturen van folders naar vakantieparken en hotels blijkt na jaren te werken en de hotels/bungalowparken vragen er nu zelf om. Daarnaast blijkt de aanpak van het receptiepersoneel succesvol om enthousiaste bezoekers te stimuleren hun ervaringen door te vertellen en de vakantiegangers te vragen een stapeltje folders van het museum bij de receptie van hun vakantieadres neer te leggen. Samen met de museumvereniging van Elburg is een folder ontwikkeld voor alle musea van Elburg inclusief het Artilleriemuseum, waarin over elk museum uitgebreide informatie is opgenomen. Elk artikel van de folder wordt begeleid met foto's, die door een fotografe van dit project zijn gemaakt.

c. Pers.

Regiobladen worden geïnformeerd over nieuwe ontwikkelingen. Speciale momenten zoals Open Monumenten Dag (OMD) en officiële openingen worden vaak breeduit vermeld in de bladen of begeleid door boekwerkjes en folders.

d. Verzoeken voor een bezoek met speciale groepen kinderen, bijvoorbeeld van bijzonder onderwijs, worden gehonoreerd ook om de volwassenen te bereiken.

Plannen en projecten.

26. De Stichting NAM werkt aan de hand van een beleidsplan dat ieder jaar wordt geëvalueerd en geactualiseerd. In 2023 is een nieuw beleidsplan opgesteld, nog voor het einde van de periode van het lopende beleidsplan, maar allerlei ontwikkelingen maakten het noodzakelijk het in 2026 te vernieuwen en niet slechts aan te passen. De belangrijkste elementen ervan zijn weergegeven onder punt 3.

27. Naast het beleidsplan en de daarop gebaseerde activiteiten, heeft het Museum nog een aantal projecten voor het jaar 2026 die reeds hun beslag hebben gekregen, al lopen, of zullen worden opgepakt. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste projecten.

a. De plaatsing van de Rosmolen.

Dit project sleept zich al jaren voort door een gebrek aan bouwcapaciteit van de Genie die het bij wijze van oefening zal uitvoeren. Uitbesteden is te kostbaar, afwachten is het motto.

b. De herinrichting van het Luitenant C.E.F. Schnabel paviljoen.

Na alle herinrichtingen van de afgelopen jaren is ook dit paviljoen aan modernisering toe. Het gaat onder andere om het inbrengen van een duidelijke chronologische lijn in de ontwikkelingen van de artillerie na 1950, het leggen van accenten bij een aantal thema's, aanpassing van de informatievoorziening en de doorvoering van de nieuwe huisstijl.

c. De herinrichting van de paardenstal.

Nu de paardenstal weer beschikbaar is, zal er weer een beperkte deexpositie worden ingericht met vuurmonden waarvoor geen plaats meer is in de expositie. Daarnaast zullen diorama's worden ingericht om een indruk te geven van de omstandigheden, waaronder Belgische vluchtelingen daar werden gehuisvest tijdens WOI en om een beeld te geven van de legering van militairen belast met de verzorging van de paarden.

Financiële zaken

28. RSIN-nummer. 812923959

29. Vergoedingen en Beloningenbeleid.

De vrijwilligers die een vrijwilligersconvenant en -overeenkomst zijn aangegaan met de Stichting NAM als culturele ANBI, hebben recht op een kilometervergoeding en vergoeding voor hun inzet volgens de daarvoor geldende wet- en regelgeving, zoals verwoord in de statuten. De leden van het bestuur kunnen, net als de overige vrijwilligers, aanspraak maken op een vergoeding voor hun inzet als vrijwilliger. Zij ontvangen daarnaast geen beloning voor hun bestuursactiviteiten.

30. Inkomsten.

De Stichting NAM genereert inkomsten door entreegelden, geven van rondleidingen tegen een vergoeding, verkoop uit de winkel, afstoot van overtollige goederen (volgens de daarvoor geldende museumregels), exploitatie van de Korpszaal voor vergaderingen en lezingen, donaties en bijdragen van begunstigers. Daarnaast ontvangt het NAM door tussenkomst van de korpscommandant een bijdrage van Commandant Landstrijdkrachten (CLAS) in de vorm van een te besteden bedrag voor vergoeding van rekeningen. In incidentele gevallen kunnen extra vergoedingen voor wel gespecificeerde projecten bij CLAS worden aangevraagd.

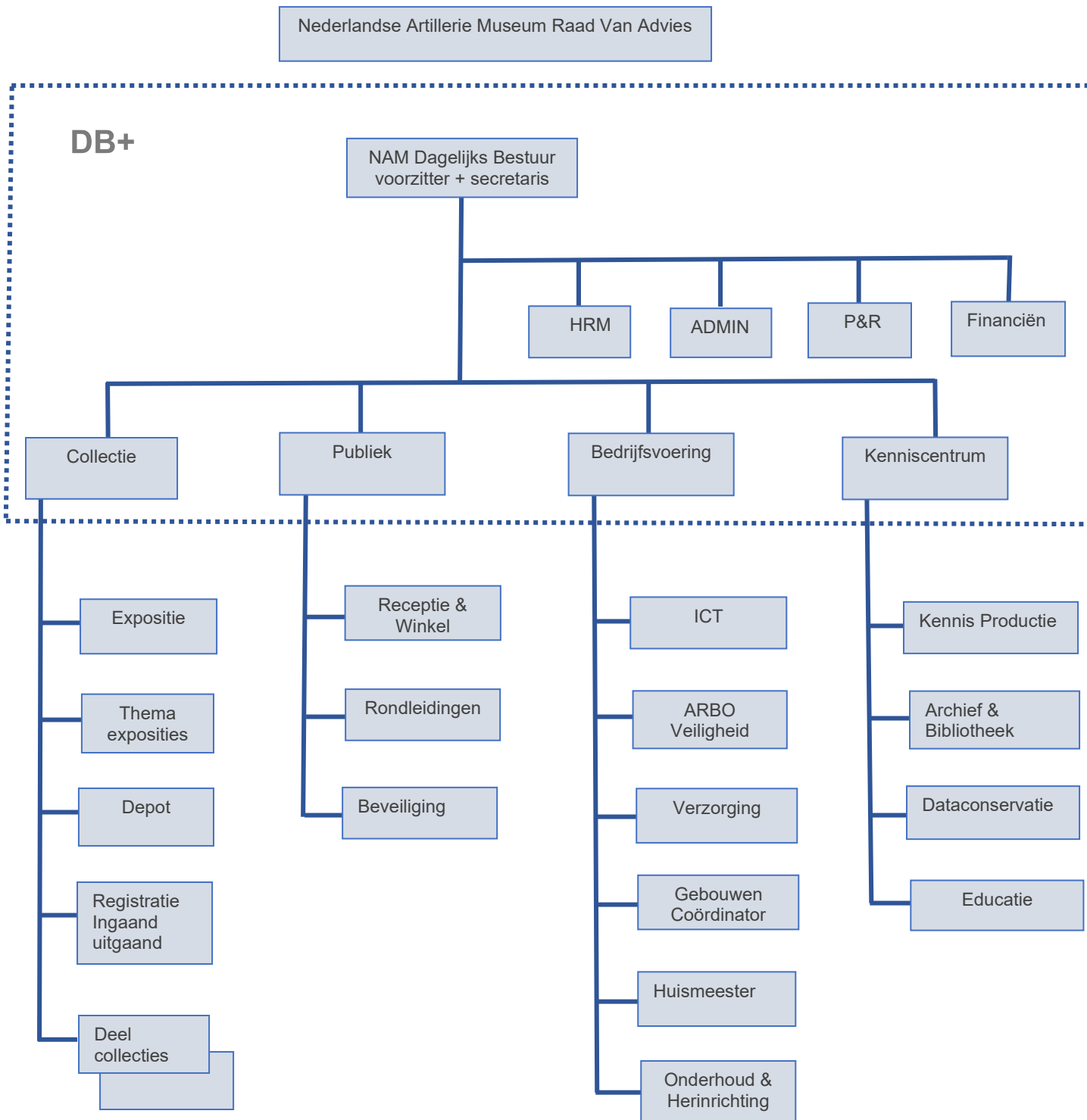
31. Beheer en besteding vermogen.

Jaarlijks in november stelt de penningmeester een begroting op voor het komende jaar. Het DB formuleert de randvoorwaarden daarvoor en afdelingshoofden dienen budgetvoorstellen in. Het bestuur stelt de begroting, in gezamenlijk overleg met de afdelingshoofden vast.

Ieder jaar in april legt de penningmeester verantwoording af over zijn financiële beheer aan het stichtingsbestuur. Een door het bestuur aangewezen financiële commissie voert een controle uit en rapporteert daarover aan het bestuur.

Naast het aanhouden van een noodzakelijke reserve en betaling van vaste lasten, wordt het vermogen van de Stichting NAM zoveel mogelijk besteed aan de instandhouding en verbetering van de collectie en expositie. Zie verder Bijlage B.

Bijlage A: Organogram Stichting NAM 2025

DB+ = dagelijks bestuur plus afdelingshoofden

Bijlage B: Jaarrekening 2025 en begroting 2026

OVERZICHT-JAARREKENING 2025
BEGROTING 2026

Omschrijving inkomsten	Begroting 2025	Resultaat 2025	Begroting 2026
1. Giften	3.000,00	20.408,82	10.000,00
2. Bezoekers			
2.1. Entreegelden	17.000,00	21.999,82	20.000,00
2.2. Rondleidingen-Partijtjes	1.500,00	1.528,88	1.000,00
2.3. Speurtochten	5.000,00	39,90	250,00
3. CLAS-KVA	14.200,00	10.825,89	12.000,00
4. Diversen	3.000,00	592,95	2.000,00
5. Verkopen			
5.1. Afstoot	4.000,00	9.997,55	6.000,00
5.2. Winkelverkopen	2.000,00	2.573,66	3.000,00
6. Btw inkomsten	7.000,00	9.418,86	9.000,00
7. Korpszaal	3.000,00	5.980,28	5.000,00
8. Rente	1.500,00	2.768,98	1.500,00
9. Uit reserve/werkkapitaal	11.050,00	0,00	0,00
Totaal	67.750,00	86.135,59	69.750,00

OVERZICHT JAARREKENING 2025
BEGROTING 2026

Omschrijving uitgaven	Begroting 2025	Resultaat 2025	Begroting 2026
1. Bestuur:			
1.1. Representatie	1.500,00	1.112,31	1.500,00
1.2. Eindejaar attentie Vrijwilligers	3.000,00	3.669,91	4.000,00
1.3. Nieuwjaarsbijeenkomst	1.500,00	0	1.000,00
2. Kenniscentrum	4.750,00	402,91	4.750,00
3. Automatisering	1.000,00	1.494,74	3.750,00
4. Exploitatie kosten			
4.1. Onderhoudskosten	2.000,00	1.867,31	3.000,00
4.2. Inrichtingskosten	2.000,00	3.745,00	3.000,00
4.3. Herinrichtingskosten	10.000,00	12.107,23	4.000,00
5. Rollend Materieel	2.500,00	1.549,87	2.500,00
6. Kantoorbenodigdheden	1.000,00	482,02	1.000,00
7. Inventarisgoederen	2.500,00	584,22	7.500,00
8. Onkosten	4.000,00	2.778,83	4.000,00
9. Publiciteit - Advertentiekosten	0,00	0,00	0,00
10. Vergoedingen			
10.1. Reiskostenvergoedingen	8.000,00	14.727,88	10.000,00
10.2. Vergoedingen onvoorzien	1.000,00	696,75	1.000,00
11. Btw-betalingen	9.000,00	8.214,59	9.000,00
12. Paresto	3.000,00	227,44	2.750,00
13. Open Monumentendag	1.000,00	1.994,56	1.000,00
14. Lidmaatschap-Abonnementen	1.000,00	976,68	1.000,00
15. Korpszaal	4.000,00	6.991,04	4.000,00
16. Fotoboek	4.000,00	0,00	0,00
17. Diversen	500,00	2.607,78	500,00
18. Opleidingen-Symposium	500,00	0,00	500,00
Totaal	67.750,00	65.534,62	69.750,00

Bijlage C: Bezoekersaantallen [BtB]

Maand & extra	A	B	C	D	E	F	G		H	TOTAAL	I
							Betalend	Gratis			
januari	126	148	1	0	0	16	52	45	45	437	5
februari	228	93	9	0	0	9	162	12	11	524	8
maart	117	193	2	4	5	8	53	1	366	749	6
april	341	49	9	1	7	2	140	10	266	825	4
mei	348	121	2	50	1	154	88	4	123	891	3
juni	226	90	1	1	0	4	103	6	98	529	5
juli	511	160	8	5	0	7	163	34	0	888	1
augustus	570	31	4	0	7	4	273	27	0	916	1
september	237	84	2	2	0	58	28	5	0	416	3
oktober	401	198	17	58	0	5	190	25	0	898	6
november	145	35	13	1	3	1	27	1	0	228	2
december	138	101	4	2	111	1	96	7	0	460	6
OMD 13-09				350	250	2.200				2.800	
Rekening	168									168	
Totaal 2025	3.556	1.303	72	474	384	2.469	1375	185	909	10.727	50
Totaal 2024	2.966	1.181	110	877	63	2.233	1155	347	0	8.932	40

- A: Betalende volwassenen
 B: Defensiepashouders
 C: Veteranen
 D: Post-actieven
 E: Militairen en begunstigers
 F: Korpszaalgebruikers en overigen
 G: Kinderen
 H: Schoolbezoeken
 I: Aantal groepen verjaardagen